

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Înscrierea la concursul de admitere la studii de masterat la Academia de Administrare Publică a demarat la 21 iulie și va continua până la 3 august inclusiv.

Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova, nr.

Admiterea 2014

organizat la următoarele specializări: *Administrație publică, Management, Relații internaționale, Drept administrativ și drept*

publice centrale și locale, în conformitate cu legislația în vigoare.

După cum a menționat dna Maria STRECHII, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului învățământ superior, secretar responsabil al Comisiei de admitere, studiile la masterat se realizează atât în bază de buget, cât și de contract.

Înscrierea la concursul de admitere la studii de masterat la Academia de Administrare Publică se desfășoară la un înalt nivel organizatoric pentru a fi create condiții optime de depunere a documentelor, fiind oferite consultații solicitate de candidați sau informații suplimentare referitor la probele de admitere, la însuși procesul de studii la Academie.

Primele zile de înscriere la concurs au demonstrat nu numai interesul vădit al unui număr tot mai mare de doriți de a face studii la Academia de Administrare Publică, dar și diversitatea categoriilor de pretendenți la studiile de

masterat. Astfel, potrivit spuselor secretarului responsabil al Comisiei de admitere, pentru a se înscrie la concursul de admitere la studii de masterat se prezintă candidați din rândul deputaților în Parlamentul Republicii Moldova, colaboratorilor ministerelor, altor autorități publice centrale, instituțiilor de învățământ superior și din domeniul științelor aplicate, președinți de raioane, fără a mai vorbi de funcționarii din autoritățile publice centrale și locale. Doresc să facă studii postuniversitare la Academie și reprezentanți din sectorul privat, or în ziua de azi, fără studii aprofundate în domeniul administrației, al managementului, tehnologiilor informaționale etc., este complicat a dezvolta o afacere de succes. Mai mult ca atât, au fost depuse actele de înscriere la concurs și de către reprezentanți din rândul clericilor, fapt ce denotă o autoritate tot mai mare a Academiei de Administrare Publică, apreciată în societate ca adevărat Centru Național de pregătire a funcționarilor publici.

Și această autoritate și

(Continuare în pag. 3)

565 din 16 iulie 2014, Academiei i-a fost stabilită comanda de stat pentru admiterea la studii superioare de masterat profesional pentru anul de studii 2014-2015 în număr de 50 de locuri la învățământul de zi, cu durata studiilor de 2 ani, și 170 de locuri la învățământul cu frecvență redusă, cu durata studiilor de 2,5 ani. Concursul de admitere la studii superioare de masterat profesional este

constituțional, Anticorupție și Management informațional în administrația publică.

Comanda de stat prevede la masteratul de cercetare 30 de locuri, inclusiv 20 de locuri la specializarea *Științe politice* și 10 locuri la specializarea *Științe economice*.

Candidații la studii sunt delegați de către autoritățile administrației publice din rândul personalului autorităților

SUMAR

Oficial.....	2
Admiterea 2014.....	1, 3
Absolvenții despre Academie.....	4
Parteneriat AAP-GIZ.....	5
Antreprenoriat public-privat.....	6-7
Satule, mândria noastră.....	8, 12
Istoria noastră. Primari martiri de Chișinău.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut la Reședința de stat o întrevedere cu președintele Adunării Parlamentare NATO, Hugh Bayley. Șeful statului a salutat prezența la Chișinău, în premieră, a unui președinte al Adunării Parlamentare NATO.

Președintele Timofti a arătat că prezența armatei a 14-a a Federației Ruse pe teritoriul

Întrevedere Nicolae Timofti - Hugh Bayley

Republicii Moldova, în pofida voinței autorităților constituționale de la Chișinău, reprezintă o încălcare flagrantă a statutului de neutralitate, stipulat în Constituția țării. „Rusia nu-și respectă angajamentele asumate în cadrul Summit-ului OSCE de la Istanbul din 1999 de a-și retrage trupele militare de pe teritoriul Republicii Moldova”, a spus Nicolae Timofti.

Președintele țării a declarat că mizează pe sprijinul NATO în vederea consolidării capacității de apărare și asigurare a secu-

rității Republicii Moldova. „Deschiderea unei reprezentanțe permanente NATO la Chișinău ar contribui semnificativ la desfășurarea programelor de cooperare bilaterală”, a spus Nicolae Timofti.

Președintele Adunării Parlamentare NATO, Hugh Bayley, a subliniat importanța asigurării unui climat de pace și stabilitate în această regiune a Europei. Oficialul a arătat că nu există incompatibilități între statutul de neutralitate al Republicii Moldova și dezvoltarea unui parte-

neriat cu Alianța Nord-Atlantică. „NATO respectă statutul de neutralitate al Republicii Moldova. Autoritățile de la Chișinău urmează să stabilească nivelul de cooperare cu Alianța. În ce ne privește, dorim să contribuim la consolidarea securității naționale a Republicii Moldova”, a spus Hugh Bayley.

Hugh Bayley a salutat semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, exprimându-și convingerea că implementarea prevederilor acestui tratat va oferi doar beneficii cetățenilor moldoveni.

Țara noastră este membru asociat al Adunării Parlamentare NATO din luna noiembrie 1994.

Bilanțul sesiunii de primăvară-vară a Parlamentului

Printre principalele proiecte de lege votate de deputați se numără cel cu privire la ratificarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. În favoarea documentului s-au pronunțat 59 de deputați din totalul de 101.

De asemenea, au fost votate în a doua lectură Codul Educației și Concepția de Reformare a Procuraturii. La începutul lunii iulie, a fost votată și o declarație privind reintegrarea teritorială a țării. Proiectul prevede un șir de beneficii pentru regiunea din stânga Nistrului. Este vorba despre extinderea zonei de comerț liber, circulația fără vize a cetățenilor din regiune și noi oportunități pentru afacerile locale.

Alte 11 documente prezentate, săptămâna trecută,

de premierul Iurie Leancă în plenul Parlamentului sunt considerate adoptate, după ce a expirat termenul de 72 de ore în care deputații puteau să conteste decizia Guvernului.

Printre cele care ar putea intra în vigoare fără votul Legislativului este proiectul cu privire la sancționarea judecătorilor pentru abateri disciplinare. Încă un document reglementează în detalii situațiile în care deciziile Serviciului de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor pot fi suspendate

de instanțele de judecată. Un alt proiect important se referă la majorarea salariilor angajaților din domeniul educației, culturii, științei, dar și creșterea pensiilor.

Guvernul și-a mai asumat responsabilitatea și pentru instituirea Serviciului Național Unic pentru apelurile de urgență 112 și alocarea de peste 34 de milioane de lei pentru bolnavii de diabet.

Deputații vor reveni la muncă în data de 5 septembrie.

Agenția Relații Funciare și Cadastru – 20 de ani de la fondare

Primul-Ministru Iurie Leancă a adresat un mesaj de felicitare tuturor angajaților Agenției Relații Funciare și Cadastru cu prilejul Zilei profesionale și a celor două decenii de activitate a instituției.

Șeful Cabinetului de miniștri a menționat că rolul angajatului Agenției Relații Funciare și Cadastru pentru societatea moldovenească este esențial,

iar de calitățile profesionale ale lor depinde activitatea eficientă a instituțiilor și calitatea vieții oamenilor. „Dintotdeauna, pentru moldoveni, pământul și casa au fost cele mai mari averi și este esențial ca oamenii să beneficieze de un cadru legal clar și eficient în acest domeniu, iar interacțiunea cu structurile cadastrale să nu fie o corvoadă pentru ei, ci o relație civilizată reciproc avantajoasă”, a spus Iurie Leancă.

Premierul a subliniat că Guvernul negociază cu Banca Mondială pe două proiecte ce țin de înregistrarea primară masivă a bunurilor de proprietate privată și delimitarea terenuri-

lor proprietății publice ale autorităților centrale și locale. „În momentul în care vom finaliza aceste lucrări, vom putea micșora considerabil prețul serviciilor pentru cetățeni”, a declarat Iurie Leancă.

La rândul său, Anatolie Ghilaș, șeful Agenției Relații Funciare și Cadastru a menționat că serviciile instituției stau la baza dezvoltării domeniilor economice, sociale și administrative ale statului. „Hărțile existente servesc drept bază pentru planificarea dezvoltării tuturor ramurilor economiei naționale: agricultură, mediu, construcții și dezvoltare regională, transport și comunicații, știință, si-

tuatii excepționale, apărarea țării și altele”, a enumerat șeful Agenției.

Anatolie Ghilaș a menționat că printre obiectivele de dezvoltare ale Agenției sunt îmbunătățirea serviciilor cadastrale, lucrările de finalizare a înregistrării bunurilor imobile, contribuția la dezvoltarea sectorului privat în domeniul măsurărilor, finalizarea lucrărilor pentru demarcarea frontierei de stat dintre Republica Moldova și Ucraina și altele.

Agenția Relații Funciare și Cadastru a fost înființată, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 27 iulie 1994.

(Sfârșit. Început în pag. 1)

image de prestigiu a unei instituții de învățământ superior de elită din țară este confirmată de potențialul uman și tehnic performant al unei instituții moderne. Astfel, Academia de Administrare Publică recunoscută pe plan european și internațional, dovadă fiind numeroasele acorduri de colaborare și de parteneriat cu instituții similare de peste hotare și accesarea de proiecte, are ca scop perfecționarea în continuare a procesului de

Admiterea 2014

studii de masterat profesional și de cercetare.

De remarcat și faptul că, în conformitate cu activitatea Comisiei de admitere, a fost stabilit programul de lucru al Bibliotecii AAP, unde candidații la studiile de masterat pot beneficia de sursele informative și de literatura necesară pentru a se pregăti temeinic de susținerea probelor de admitere.

Probele de admitere la studiile de masterat vor fi susținute în perioada 5-8 august curent.

Ion AXENTI

Propunem câteva opinii ale candidaților, care s-au înscris la concursul de admitere la studiile de masterat

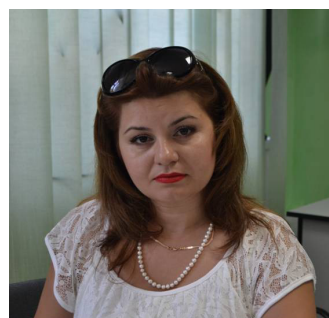
Valeriu CARAGACEAN, absolvent al Universității de Stat din Moldova, facultatea drept, candidat la studii la *specializarea Anticorupție*

Sunt proaspăt absolvent al Universității de Stat din Moldo-

va și am depus actele pentru a mă angaja la Centrul Național Anticorupție. Desigur, am o anumită bază în domeniul jurisprudenței pentru a activa în domeniul respectiv. Dar când am auzit că, la Academia de Administrare Publică, în programa de studii a fost inclusă o nouă specializare – Anticorupție – mi-am zis că aici este șansa mea de a deveni un bun specialist în domeniul combaterii corupției. Cu atât mai mult cu cât mi-au povestit multe lucruri interesante despre Academia prietenii de-ai mei, care deja au făcut un an de masterat la această instituție. Sunt optimist în planurile mele și mă văd masterand la Academie.

am înțeles că aici procesul de studii este cu mult mai avansat, profesionalismul profesorilor este unul deosebit, că aici îți se oferă nu numai cunoștințe teoretice, dar și metodologia de aplicare a lor în practică. Și încă multe alte avantaje, care la alte instituții nu se prea observă. Și de aceea, mi-am zis, dacă îmi doresc să devin un bun specialist, să mă afirm în serviciul

public al țării, atunci aceste priorități mi le poate oferi doar Academia de Administrare Publică. Știu că nu va fi ușor, concurența se așteaptă, ca în anii precedenți, destul de strânsă, dar îmi voi mobiliza întregul bagaj de cunoștințe, străduința și voi reuși. A fi masterand la Academie este o onoare, consider că aici mi se va împlini visul unei cariere de prestigiu.

Tatiana DUMITRAȘ, specialist la Centrul Internațional Expozițional „Moldexpo”, candidat la studii la *specializarea Administrație publică*

În 2006, am absolvit Academia de Studii Economice, specialitatea management, și acum activez la CIE „Moldexpo”. Dar întotdeauna mi-am dorit ceva mai mult. Am auzit multe lucruri interesante și frumoase despre Academia de Adminis-

trare Publică și mi-am zis că numai aici îmi voi putea realiza visul, adică să devin un specialist multilateral dezvoltat, să am o carieră de succes, anume în domeniul serviciului public. Această lume a științei administrației am simțit-o chiar din prima zi, când am pășit pragul Academiei pentru a mă înscrie la concurs, fiind frapată de inscripțiile afișate în holurile instituției, ce exprimă ideile marilor personalități ale lumii despre învățătură și valorile ei, pe care doar aici le poți vedea. Într-adevăr, după cum scrie și la intrarea în blocul central, Academia de Administrare Publică este Alma Mater a funcționarilor publici. Îmi voi depune toate eforturile, străduințele și capacitățile pentru a deveni masterandă la această instituție de învățământ superior de elită din țară.

Irina BUSUIOC, absolventă a Universității de Stat din Moldova, candidat la *specializarea Administrație publică*

Am absolvit în acest an Facultatea Relații Internaționale și Științe Administrative, Universitatea de Stat din Moldova, specialitatea Administrație publică. Și am hotărât să nu fac întrerupere în procesul de studii, adică să urmez masteratul. De ce anume la Academia de Administrare Publică? Îmi dădeau și mai înainte această întrebare, chipurile, ar fi bine de urmat la aceeași instituție. Dar după ce m-am informat și m-am documentat, în măsura posibilităților, despre Academia de Administrare Publică,

Academia este în plină pregătire pentru noul an de studii, 2014-2015, care va demara la 15 septembrie. Zile numărate au rămas până la susținerea probelor de admitere și doritorii încă pot reuși să se înscrie la concursul pentru studiile de masterat la Academia de Administrare Publică, documentele fiind primite până pe 3 august. Pentru cei încă nesiguri în alegerea lor propunem câteva opinii ale absolvenților promoției 2014 despre studiile de masterat la Academie, care, credem, vor fi ca o reclamă vie pentru a face studii postuniversitare la Academia de Administrare Publică.

Maxim ARGHIR,
absolvent al AAP, specia-
lizarea Relații internaționale

Am încheiat o călătorie, o călătorie academică de doi ani de zile în lumea relațiilor internaționale. În tot acest timp, am trăit emoții, încercări, tendințe de performanță pentru realizări frumoase în viață, fiind îndrumați de dragii noștri profesori pe care nu o să-i uităm, cu siguranță.

Să pășim cu încredere în viitor

Vreau să vă mulțumesc, stimați profesori, în numele tuturor colegilor mei pentru munca asiduă pe care ați depus-o, nu numai pentru informațiile pe care le-ați furnizat ci, mai ales, pentru formarea unui contingent care poate procesa corect această informație. Ați reușit, de fapt, să formați specialiști care vor avea un rol tot mai accentuat, un cuvânt greu de spus întru prosperarea țării, oameni ce au idealuri și poate printr-o naivitate onorabilă aceste idealuri se vor realiza.

Aduc sincere mulțumiri domnului profesor Orest Tăriță pentru diplomația academică de care a dat dovadă în acești doi ani de activitate didactică și coordonare. Mulțumesc întregului corp profesoral pentru faptul că a împărtășit cu noi o mică parte din lumea sa.

Primiți sincere mulțumiri, dle rector, Oleg Balan, pentru diligența în procesul de conducere și gestionare a Academiei de Administrare Publică.

Cred și sper, că suntem o generație ce are ceva important de spus pentru cei ce vin în urma noastră. Și vreau să mă adresez colegilor mei, care mi-au fost alături în tot acest timp, să le vorbesc nu de pe poziția de coleg, ci mai degrabă din postura unui amic, poate a unui prieten pentru unii dintre voi.

Luați-vă libertatea de a nu cădea în patima șomajului, aveți propriile voastre inițiative și construiți totul prin muncă și demnitate; luați-vă libertatea de a face parte din cercuri virtuozitate și evitați-le pe cele vicioase. Nimic nu este mai simplu decât să fii comod, irațional, fără afectivitate și predispus la a face rău celorlalți.

Nu vă fie frică să aveți idealuri, ambiții, vise și, nu în ultimul rând, nu îngăduiți nimic din ce este exces de înșelătorie cotidiană, pentru ca mai târziu

să nu aveți pentru ce să pătimiți. Urmați o simplă deviză: „Să te străduiești, să cauți, să nu găsești și să nu te dai bătut niciodată”.

Henry Kissinger afirma că „Nici o putere nu poate fi de acord să negocieze ceea ce consideră a fi însăși condiția existenței ei”, deci fiți acea putere ce nu-și negociază axiomatic idealul său.

Acum, suntem absolvenți. Noi, stimați colegi, am pășit în lumea diplomației, o lume fascinantă, plină de obstacole, care, odată depășite, îți redau un sentiment de satisfacție. Pășiiți cu încredere spre noile culmi și orizonturi și nu vă opriți, pentru țară, pentru societate.

Credeți cu adevărat în ceea ce faceți și veți reuși, ori fără credință nu există nimic.

Academia ne-a îndrumat pe calea vieții

Pot spune cu siguranță că fiind studenți am învățat carte, acum, fiind masteranzi, am învățat nu doar carte, dar și ce înseamnă viața, așa că, mulțumită experienței obținute pe parcursul acestor doi ani de studii, pășim în viață mai siguri, fiind conștienți de ceea ce suntem ca specialiști. În cei doi ani de studii, fiind deja oameni maturi, de vârste diferite, activând în domenii diferite, venind zi de zi la Academie și făcând studiile de masterat, am muncit cot la cot, ne-am împrietenit și am devenit o familie.

Fiecare dintre colegii mei, inclusiv eu, am avut anumite scopuri, aspirații, planuri, când ne-am decis să alegem anume Academia de Administrare Publică pentru a ne continua studiile postuniversitare. Vorbind nu numai în numele meu, dar și în numele colegilor mei de la specializarea *Drept constituțional și drept administrativ*, menționez ca suntem mândri că am ales anume această specializare și anume la această instituție. Acum, trebuie să onoram tagma juriștilor, deoarece masteratul în drept presupune și o mare responsabilitate față de practicienii și teoreticienii în materie.

Având facultatea absolvită, pe parcursul studiilor de la AAP am fost atenți deja și la alte lucruri, precum maniera de predare a profesorilor, am învățat să ținem cont de părerea colegilor, de acum mulți dintre noi vor ști să îmbine exigența cu omenia în procesul de lucru cu subalternii.

Noi avem astăzi nu numai pregătirea necesară a unor buni specialiști, ci și capacitatea de a reuși în viață.

În final, din partea mea și a colegilor mei, aducem sin-

cere mulțumiri celor care ne-au susținut moral și financiar, mulțumiri conducerii autorităților publice locale și centrale, conducerii Academiei de Administrare Publică. Aducem mulțumiri, de asemenea,

Elena POPA,
absolventă a AAP, specia-
lizarea Drept constituțional și
drept administrativ

personalului de la secretariat, contabilitate și Biblioteca Științifică a Academiei, precum și personalului auxiliar.

O deosebită mulțumire aducem stimaților noștri profesori. Sunteți minunați!

Vreau să vă mulțumesc, în primul rând, că ați reușit un lucru deloc ușor - să ne arătați deosebita importanță pe care o poartă educația juridică în viața fiecărui om.

Vă mulțumim că ne-ați oferit posibilitatea de a învăța cum să gândim, unde nu am primit doar informații, ci am fost formați ca buni specialiști, juriști cu studii profunde în domeniu, unde ne-am dezvoltat capacitatea de cercetare științifică. Tot ce vom reuși în viață, întru binele țării și al oamenilor, vom datora totdeauna Academiei de Administrare Publică.

Proiecte privind capacitățile de dezvoltare regională

Una dintre strategiile Academiei de Administrare Publică privind perfecționarea procesului de studii în vederea pregătirii cadrelor înalt calificate pentru serviciul public al țării este extinderea relațiilor de colaborare cu partenerii autohtoni și de peste hotare. De remarcat, în acest context, activitățile în comun cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) de implementare a mai multor proiecte investiționale cu antrenarea autorităților publice locale,

Acum doi ani, Academia de Administrare Publică a semnat un Memorandum de Înțelegere cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), prin care au fost trasate mai multe activități privind dezvoltarea capacităților autorităților publice locale în domeniul politicilor de dezvoltare regională. Conform acestui Memorandum, la Academie au fost organizate cursurile „Planificare și programare la nivel local

și regional”, a fost elaborat cursul „Dezvoltarea regională”, în prezent este în stadiu de pregătire cursul „Dezvoltarea leadershipului în administrațiile publice”.

Una din activitățile comune a fost inițiativa privind consolidarea capacității educaționale în domeniul planificării regionale sectoriale. Această inițiativă este parte integrantă a activităților incluse în aria de intervenție „Planificarea și Programarea Regională” a proiectului „Modernizarea serviciilor

publice locale în Republica Moldova”, implementat de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei.

Conform programului pre-stabilit, a fost organizată o serie de ateliere de lucru în trei sectoare (gestionarea deșeurilor solide, apă și canalizare și eficiența energetică a clădirilor publice), care s-au derulat în toate cele trei regiuni: Nord, Sud și Centru.

În cadrul acestei inițiative au fost implicați 8 masteranzi ai Academiei de Administrare Publică, pentru perioada de 16 luni (1 februarie 2013 - 30 mai 2014). Masteranzii au avut posibilitatea de a participa în cadrul atelierelor de lucru privind planificarea regională în toate cele trei sectoare. Pentru ei au fost organizate seminare, vizite de studiu la proiectele-pilot, implementate de către Agențiile de Dezvoltare Regionale, pentru a face schimb de opinii, a urmări etapele de implementare a unui proiect regional și

care sunt provocările cu care se confruntă APL-urile. Toate aceste activități i-au ajutat să-și consolideze capacitățile în procesul de planificare strategică și să-și elaboreze tezele de master. În aceste activități au fost implicați masteranzii Ion Plămădeală, Cristina Bejenaru, Vadim Popa, Artur Corcodel, Lia Ungureanu, Anastasia Rusnac, Mariana Cobâlăș și Daniela Handei.

Pentru masteranzi au fost organizate, de asemenea, seminare, vizite de studiu la Agenția de Dezvoltare Regională Nord în cadrul proiectelor-pilot, implementate de către ADR, pentru a se familiariza cu practica de lucru și de implementare a proiectelor, pentru a face schimb de opinii. Proiectele vizitate au fost: „Îmbunătățirea serviciilor de apă și canalizare în raioanele Cahul și Râșcani”, „Sistem de iluminare stradală eficient din punct de vedere energetic în raionul Soroca” și „Eficiența energetică a clădirilor publice, raionul Orhei”.

Fiecărui participant la aceste proiecte i s-a înmănat Certificat de participare în cadrul inițiativei de consolidare a capacităților educaționale în domeniul planificării regionale sectoriale.

Propunem câteva opinii ale participanților în cadrul inițiativei privind consolidarea capacității de dezvoltare regională, totodată, absolvenți ai AAP.

Ion PLĂMĂDEALĂ,
primarul satului Izbiște,
Criuleni:

La Academie, pe lângă cunoștințele profunde în domeniul științei administrației, am avut, aș spune, și marele noroc de a fi incluși în proiectele implementate cu susținerea Agenției de Cooperare Interna-

țională a Germaniei (GIZ), unde am avut ocazia să îmbinăm constructiv teoria cu cele mai moderne practici în domeniu. Aceste cunoștințe au servit ca bază pentru elaborarea tezei mele de master cu tema „Politica dezvoltării regionale în Republica Moldova”. Mai mult ca atât, participând în cadrul inițiativei de dezvoltare a capacităților APL în domeniul planificării regionale sectoriale pe segmentul „Aprovizionare cu apă și canalizare”, am aplicat aceste cunoștințe în satul de baștină, fiindcă în această perioadă la noi se elabora proiectul de aprovizionare cu apă și canalizare a localității. Am venit cu mai multe propuneri de per-

fecționare a proiectului ca să fie mai eficient și mai în siguranță și să fie realizat în termenii stabiliți.

Cristina BEJENARU,
specialist în Direcția Relații
Internaționale și Integrare
Europeană, MAI:

Tema tezei mele de master a fost „Planificarea strategică în-

tegrată în contextul modernizării serviciilor publice locale” și la elaborarea ei m-au ajutat mult cunoștințele acumulate în cadrul activităților privind dezvoltarea capacităților autorităților publice locale în domeniul politicilor de dezvoltare regională, desfășurate cu suportul Agenției GIZ. Este o temă foarte actuală în contextul Strategiei Naționale de Descentralizare, dar și a politicilor regionale, în ansamblu, și în contextul integrării europene a Republicii Moldova. Și eu simt ca o datorie a mea de a dezvolta mai departe tema de master, de a continua cercetările în acest domeniu și, poate chiar, să fac doctorantura și tot la Academia de Administrare Publică.

Incubatoare de afaceri – formula dezvoltării durabile

Exodul populației apte de muncă, șomajul și sărăcia au determinat Guvernul Republicii Moldova să caute expres soluții pentru ameliorarea situației, să ofere posibilități garantate oamenilor cu spirit antreprenorial și inventiv de a iniția și a dezvolta afaceri profitabile, în care să fie încadrate și alte persoane, adică să creeze în permanență noi locuri de muncă bine plătite. O soluție viabilă și cu bune perspective au constituit-o Incubatoarele de afaceri – un proiect comun al Guvernului Republicii Moldova și Uniunii Europene.

Incubatoarele de afaceri – proiect comun moldo-european

Inițierea acestui proiect a inclus și autoritățile publice locale pentru a fi identificate

de aproape două mii de metri pătrați și a fost înființat din banii Guvernului și ai Uniunii

localitățile subdezvoltate și cu probleme acute în privința ocupării forței de muncă. În vederea dezvoltării infrastructurii de susținere a IMM-urilor și viabilității acestora, cu suportul Uniunii Europene, prin intermediul Matricei de politici pentru programul de suport sectorial „Stimularea Economică în Zonele Rurale”, în ultimii doi ani au fost fondate 6 incubatoare de afaceri. Incubatoarele sunt constituite în localitățile subdezvoltate, unde APL a dovedit un interes sporit față de acestea și a oferit locuri pentru amplasare. Acestea sunt situate în Soroca, Rezina, Sângerei, Coșnița, Leova, asemenea proiecte fiind derulate și pe parcursul anului curent.

Recent, un incubator de afaceri a fost inaugurat la Ștefan Vodă. Instituția găzduiește șaisprezece companii, unde activează aproape 60 de persoane, cuprinde o suprafață

Europene - în total, cinci milioane de lei. Incubatorul a fost vizitat de Primul-Ministru Iurie Leancă.

Șeful Executivului a spus că asemenea incubatoare sunt create pentru a da o șansă în plus celor care au spirit antreprenorial și inițiativă și care au preferat să rămână acasă pentru a contribui la modernizarea țării. „Atunci când am lansat împreună cu UE proiectul creării incubatoarelor de afaceri, s-a pornit de la ideea că singura soluție pentru rezolvarea durabilă a problemei sărăciei în Republica Moldova este crearea locurilor de muncă bine plătite, în concordanță cu prioritățile Guvernului de creare a infrastructurii de suport în afaceri adecvate necesităților mediului de afaceri, în special la sate”, a declarat Iurie Leancă.

Incubatorul de afaceri din Ștefan Vodă reprezintă o instituție care oferă antreprenorilor

idei și planuri de afaceri viabile.

„Inaugurarea incubatorului de afaceri este un eveniment important în viața economică de la noi care ne va aduce schimbările mult așteptate în rezolvarea problemelor sociale acute, a menționat dl Vasile Buzu, președintele raionului Ștefan Vodă. Este o oportunitate foarte bună pentru cei cu inițiativă și dornici de a-și deschide o afacere, fiindcă au mari avantaje și facilități. Agenții economici sau companiile rezidente, cum se numesc oficial, beneficiază de spații de producție sau oficii la preț redus, consultanță și instruire antreprenorială, suport consultativ la achiziționarea echipamentului, costuri de administrare reduse etc. După trei ani de activitate, companiile rezidente, după ce vor acumula o bună

cel de-al 7-lea, a fost inaugurat chiar în această lună în orașul Ceadâr-Lunga. La eveniment a participat viceprim-ministrul Andrian Candu, ministru al economiei.

„Prin facilitățile acordate antreprenorilor începători, inclusiv acordarea de spații și asistență antreprenorială, incubatorul va contribui în mod direct la orientarea potențialului intelectual și financiar privat spre dezvoltarea economiei și combaterea șomajului din regiune”, a subliniat vicepremierul.

Incubatorul de afaceri din Ceadâr-Lunga va găzdui 22 de întreprinderi orientate spre producție și servicii, care vor oferi minimum 60 de locuri noi de muncă. Rezidenții vor beneficia de toate facilitățile oferite în cadrul incubatorului.

La ceremonia de deschidere au fost prezenți E.S. dl Pirkka TAPIOLA, șeful delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, dl Mihail Formuzal, bașcanul Autonomiei Găgăuze, reprezentanții autorităților publice centrale și locale, ai mediului de afaceri, reprezentanții Uniunii Europene în RM, ai proiectelor internaționale.

Devenite tot mai populare și cu o mare pondere în soluții

practică de lucru și extindere a afacerii lor, vor părăsi incubatorul și vor deveni firme aparte care se vor dezvolta în continuare. Și vor deveni plătitori de impozite locale, așa că va avea de câștigat și bugetul local”, a conchis președintele raionului.

Un alt incubator de afaceri,

onarea problemelor economice și sociale în localitățile țării, incubatoarele de afaceri sunt inaugurate și din inițiativa proprie a APL, care sunt finanțate din alte surse interne sau externe. La Soroca, de exemplu,

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Început în pag. 6)

incubatorul de afaceri a fost inaugurat cu suportul Guvernului Norvegiei.

Iar incubatorul de afaceri din comuna Larga, Briceni, este primul incubator lansat într-o localitate rurală din inițiativa primăriei.

Să fim gospodari la noi acasă

„Să fim gospodari la noi acasă” – aceasta a fost una din devizele primarului de Larga, Briceni, Radu Urecheanu, învingător în ultima campanie electorală locală. „Decât codaș

Incubatoare de afaceri – formula dezvoltării durabile

Europa. Inaugurarea acestui incubator este un pas înainte, este o dovadă că autoritățile centrale și cele locale nu fac doar declarații. Lansarea incubatorului de afaceri din Larga a îndreptățit așteptările, prin intermediul căruia sunt create mereu noi locuri de muncă, astfel reducându-se treptat rata șomajului în regiune”, a relevat managerul incubatorului, Elena Bejenaru.

La un an de zile, în cadrul acestui incubator activează deja

nicirii moștenite de la mama și bunica de a confecționa articole de broderie, care este o adevărată artă. „Mulți vin și admiră ceea ce creez eu. Ne-am lansat recent și tindem să obținem cât mai mult succes”, a precizat Aliona.

Tot de domeniul vestimentației este și întreprinderea Alexandrei Cimpoeș - „Artizana”. Ea avea demult un plan de a deschide un atelier de croitorie, de a oferi posibilități de angajare pentru tineretul din localitate și regiune. Și-a realizat visul odată cu inaugurarea incubatorului de afaceri, lansând propria afacere. Acum aici fiecare poate să-și coase niște haine, să le croiască, să le repare. „Vrem să le oferim posibilitate celor din sat să aibă cât mai multe locuri de muncă. Planificăm să aducem mai multă tehnică și să modernizăm suprafețele de producție, este un lucru profitabil și accesibil. Pentru a ne extinde și pentru a fi apreciați, vom organiza cursuri de instruire pentru tinerele cusătorese”, a mărturisit A. Cimpoeș.

De o popularitate tot mai mare se bucură printre consăteni, dar și în întreg raionul Briceni, serviciile oferite de Sergiu Gheorghită, fondatorul întreprinderii „Servicii cadastrale”. Având doi ingineri cadastrali și o bună conlucrare cu notarii, el prestează operativ servicii de cea mai bună calitate.

Doritorii de a studia limba engleză nu mai trebuie să meargă în centrul raional sau în altă parte. Aceste cursuri sunt oferite, contra unei taxe simbolice, de întreprinderea „Orizont”, lansată de Avelina Cernopinschi. „Avem planuri să ne modernizăm, să folosim tehnică și să includem lecțiile audio pentru clienții noștri. Acest incubator este o posibilitate pentru cei care vor să facă afaceri în sat”, a adăugat Avelina.

Pentru tinerii îndrăgostiți, care intenționează să-și creeze

o familie, sunt oferite servicii de mariaj, iar la etajul doi al impozantei clădiri a incubatorului de afaceri se poate organiza o nuntă ca în povești.

Dar cum toate acestea fără promovarea modului sănătos de viață? În sala din subsolul incubatorului, bine amenajată și dotată cu echipamente performante, tinerii pot practica probele sportive, luptele libere și boxul. Sunt deja înregistrate bune performanțe, tinerii sportivi de aici evidențiindu-se la diverse competiții de rang local, național și chiar internațional. „Înainte de a fi reparat acest centru, antrenamentele se desfășurau în stradă. Până la acest moment, unii dintre cei care se antrenează aici, au reușit să devină campioni naționali”, mărturisește antrenorul.

Proiectul implementat în comuna Larga face parte din Strategia de Dezvoltare Regională Nord, având scopul de a susține dezvoltarea sectorului privat și a pieței forței de muncă.

Pentru anul 2014, în bugetul de stat au fost prevăzute mijloace financiare în volum de 15 milioane de lei pentru crearea de incubatoare de afaceri noi și dezvoltarea celor existente, care ar asigura o parte din infrastructura de susținere a IMM-urilor, importantă pentru dezvoltarea durabilă a sectorului și a localităților.

Extinderea numărului de incubatoare de afaceri a determinat necesitatea creării Rețelei de Incubatoare din Moldova, unul din fondatorii căreia este Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM). După cum ne-a informat dna Tatiana Eremciuc, coordonator de program, ODIMM, în cadrul incubatoarelor de afaceri au fost create până în prezent peste 350 noi locuri de muncă, numărul cărora este permanent în creștere.

Vlad IONAȘCU

la oraș sau prin alte țări, mai bine-n satul tău frunț”, a înaintat ambițios sloganul parafrazat noul primar și a pornit hotărât să realizeze ideea unui incubator de afaceri din mediul rural, proiect care plana peste sat de ceva timp, dar fără careva rezultate. Ideea a fost realizată în colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADRN) și primul incubator de afaceri din mediul rural a fost inaugurat în 2013.

„În cadrul acestui incubator de afaceri se dezvoltă atât afaceri, cât și activități socioculturale. Pentru implementarea acestui proiect au fost alocate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională circa 2 milioane de lei. Valoarea totală a proiectului este de circa 4 milioane de lei, diferența în raport cu banii din FNDR fiind contribuția comunei Larga”, a spus directorul ADR Nord, Ion Bodrug.

„E timpul să trăim mai bine, să avem o dezvoltare ca în

opt întreprinderi individuale pe bază de patentă, fiind deschise 15 noi locuri de muncă.

Pentru Mariana Răul deschiderea unei afaceri a fost o provocare. Tinerei îi place să coafeze și a decis să dezvolte o afacere din acest hobby. Astfel, a fost înființată întreprinderea individuală „Fantezie”. „Este o oportunitate pentru noi. Am început cu promovarea serviciilor noastre, dar pe parcurs, odată cu perfecționarea măiestriei, cu recunoașterea noastră în sat și în împrejurimi, vom acorda servicii profesionale”, și-a destăinuit planurile de viitor tânăra antreprenoare.

O altă tânără din Larga, Aliona Marusic, și-a inițiat propria afacere la doar 22 de ani, creând întreprinderea „Acșița”, denumită, astfel, simplu și pe înțelesul tuturor. Aici fiecare poate comanda fețe de pernă, cuverturi sau alte articole decorative, frumos ornamentate. Este o materializare a îndelet-

Această apropiere sufletească de satul de baștină este firească pentru oricine, am spune noi. „Este adevărat, cade de acord primarul satului Cornești, Ungheni, Iurie Țurcanu. Dar trebuie să o dovedești prin atașamentul tău de a vedea satul de baștină un sat prosper, dezvoltat, demn de istoria multiseculară a localității, completează cele spuse primarul. Dar, ori de câte ori veneam acasă, de pe unde îmi era dat să activez, mi se strângea inima de umilință, văzând satul nostru în delăsare.

Iurie ȚURCANU,
primar al satului Cornești,
Ungheni

Sat răzășesc, cu vechi și bogate tradiții, care a fost atestat pentru prima dată într-un act de proprietate, semnat de Alexandru cel Bun la 25 aprilie 1420. Și îmi puneam întrebarea, de ce oamenii sunt atât de lăsători, dar până la urmă m-am convins că totul depinde de gospodarul satului, adică de primărie.

Aceste gânduri, mai insistente în ultimul timp, aveau să-l determine să se includă nemijlocit în administrarea locală pentru a aduce schimbarea, pentru a dezvolta și a promova valorile și imaginea acestui vechi sat răzășesc. O pornire îndrăznească, bazată pe cunoștințele și practica bogată de viață. După absolvirea școlii medii, face filologia la Institutul „Alecu Russo” din Bălți, urmând apoi studiile de jurisprudență la Universitatea de Studii Umanistice din Moldova. A fost director al școlii medii incomplete din satul Cornova, Ungheni, director-

adjunct al școlii medii din satul natal, Cornești. După ce și-a satisfăcut serviciul militar în termen, ocupă funcții în structurile educative din unitățile Armatei Naționale și în cadrul Ministerului Apărării, cu perspective reale pentru o bună carieră militară.

Dar gândurile îl întorceau mereu la satul natal.

„Închipuiți-vă, satul nostru este situat într-o zonă de codru, cu căi de acces feroviare și auto, ceea ce ar însemna că trebuie să fie o localitate prosperă, să fie o continuitate a moștenirii lăsate din moși-strămoși, gospodari din tagma răzășească. Dar ce vedeam noi. Și atunci m-am decis să mă înscriu în cursa electorală.

Am candidat în anul 2011 la funcția de primar în satul natal din dorința de a dezvolta și promova satul pe care îl iubesc, de a înviora viața consătenilor mei, își amintește acele zile pline de zbucium Iurie Țurcanu.

Nu eram sigur că voi reuși, deoarece mai candidau la această funcție încă patru persoane, iar eu plecasem din sat de 15 ani. Mi-am construit platforma electorală pe obiective concrete și consătenii mi-au acordat încredere.”

Câștigând alegerile și devenind primar, a evaluat starea reală a lucrurilor și a înțeles că situația era cu mult mai gravă decât părea la prima vedere, deoarece din perioada sovietică până în ultimul timp nu s-au făcut investiții nici în obiectivele de menire socială și nici în infrastructura satului, concluziona Iurie Țurcanu la începutul activității sale de primar al satului.

Satul nu dispunea de sisteme de apeduct și canalizare, de salubritate, care să prevadă colectarea și prelucrarea deșeurilor menajere, din care cauză și mediul ambiant era destul de poluat. Plus la aceasta, starea rea a drumurilor din sat, starea nesatisfăcătoare a instituțiilor publice influențau destul de negativ atmosfera din sat, poziția consătenilor, chiar și sănătatea populației se deteriora tot mai mult. Adică, după cum

se exprima primarul, realitatea era de așa natură încât împiedica dezvoltarea normală a localității.

„Deoarece nu poate fi vorba despre o dezvoltare social-economică normală fără condiții decente de viață și conștientizând importanța soluționării acestor problemele, subliniază primarul Iurie Țurcanu, mi-am început activitatea prin elaborarea Planului strategic de dezvoltare socială și economică a satului pe care, pas cu pas, ne străduim să-l implementăm. **Astfel, am stabilit câteva domenii prioritare în activitatea cotidiană a primăriei: dezvoltarea social-economică a satului; salubritatea teritoriului satului și extinderea spațiilor verzi; dezvoltarea culturii, a tradițiilor naționale și a sportului; promovarea tinerilor și a valorilor morale ale familiei; acordarea asistenței sociale veteranilor, persoanelor în etate și familiilor vulnerabile; protecția civilă a populației.**

Concepția strategică de renovare și dezvoltare a satului prevedea că fiecare obiectiv avea mai multe aspecte. Realizarea cu succes a celor propuse este rezultatul lucrului constructiv, de echipă și, în acest context, ne-a interesat care a fost politica managerială, de concept, a noului primar.

„Din componența consiliului local Cornești fac parte reprezentanți a patru partide și un consilier independent, precizează primarul. Însă până în prezent nu au apărut mari probleme, deoarece întotdeauna în capul mesei erau interesele satului și obiectivele trasate. Consilierii sunt reprezentanți ai partidelor care promovează și apără interesele sătenilor și nu fac dezbateri de partid la ședințele consiliului. Noi toți suntem locuitorii unui sat, toți suferim de condițiile indecente și numai împreună, cu eforturi comune, putem soluționa problemele localității”,

conchide Iurie Țurcanu.

În scopul implicării mai active a populației în activitatea primăriei și a consiliului local, la adunarea generală a cetățenilor satului a fost ales Sfatul gospodarilor și Consiliul tinerilor. Aceste organizații obștești participă la ședințele consiliului local, acordând susținere în soluționarea problemelor, desfășoară o amplă activitate de informare a cetățenilor despre măsurile întreprinse de primărie privind realizarea obiectivelor trasate, a celor social-economice, dar și a activităților cultural-artistice și sportive.

Antrenarea nemijlocită a comunității a constituit un spor consistent în reușitele administrării treburilor localității, ele fiind consolidate și de practicile bogate de lucru ale partenerilor cu care sunt stabilite relații de colaborare. Astfel, într-un efort comun, întru efectuarea unui schimb de experiență, conlucrare și ajutor reciproc, au fost încheiate acorduri de prietenie și colaborare cu primăria comunei Miroslava din județul Iași, România, și cu 5 primării din raionul Ungheni.

Semnarea acordului de prietenie și colaborare cu primăria comunei Miroslava județul Iași 10 mai 2013

Ca rezultat, au fost inițiate mai multe proiecte privind soluționarea, în ansamblu, a problemelor satului.

Pe parcursul anilor 2012-2013, au fost elaborate proiectele tehnice pentru construcția

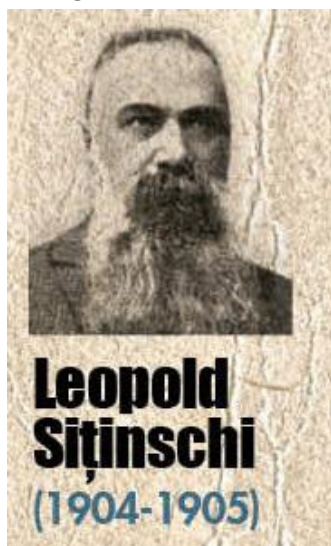
(Continuare în pag. 12)

Primari martiri ai Chișinăului

În cei aproape 200 de ani de existență a Primăriei Chișinăului, orașul nostru a fost condus de diverse personalități, de diferite profesii, reprezentanți aleși din rândul fruntașilor urbei, cu totul deosebiți, care au fost nu, pur și simplu, primari, ci personalități, care au făcut istorie prin Primărie. Au fost primari-filozofi, primari-medici, primari-ingineri, primari-juriști, primari-economiști, primari-profesori, oameni cu diverse destine, dar care au un singur numitor comun – Primăria Chișinău. În acest număr de ziar vă propunem scurtele biografii ale doi primari de Chișinău, ambii cu același destin tragic de a sfârși în neștire.

Un primar medic

Tradițional, postul de primar al Chișinăului nu comporta o conotație politică. Întotdeauna se opta pentru un om gospodar. Nu conta profesia, contau calitățile manageriale.

Leopold Siținschi (25 martie 1854, Chișinău – ?) a fost primar, dar înainte de a fi primar, a fost medic la Spitalul Central din Chișinău. Spiritul democratic, format într-o breaslă a medicilor, el s-a pomenit primar după demisia lui Carol Schmidt, era o situație politică confuză, dar spiritul lui practic și relațiile din mediul intelectual l-au făcut să se mențină în post și chiar să realizeze câteva proiecte începute de Carol Schmidt.

Biografia lui Leopold Siținschi nu este una bogată în detalii relevante. El și-a făcut studiile primare tot aici, iar mai apoi a urmat cursurile

la liceul nr. 1 din Chișinău. După absolvirea liceului pleacă la Petersburg, unde se înscrie la Academia Medicală pe care o absolvește. Era în timpurile în care această Academie constituia un focar permanent de frământare revoluționară. Este bine să ne amintim că în același timp la Petersburg își făcea studiile un mare basarabean, celebrul Zamfir Ralli-Arbore.

Leopold Siținschi a făcut specializări foarte serioase la Viena, la Paris, la Berlin și, timp de douăzeci de ani, a fost medic-șef al Spitalului Central din Chișinău, actualmente Spitalul de Traumatologie și Ortopedie. În această postură el și-a verificat posibilitățile și aptitudinile de gospodărire a unei instituții.

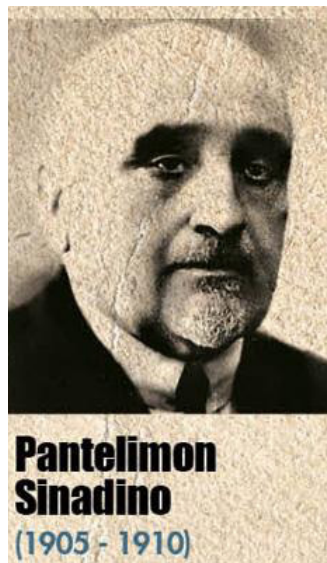
Lui îi datorăm inițierea unor construcții importante în Chișinău. Banca orașului, actuala Sală cu Orgă, a fost ctitorită la începuturi de Leopold Siținschi. Același lucru s-a întâmplat cu Spitalul Militar, Pompieria și cu mai multe școli din oraș.

După ce Duma a fost dizolvată, el a revenit la Chișinău, activând în calitate de medic. Primul Război Mondial, revoluția din 1917, Unirea Basarabiei cu România au fost niște evenimente pe care el le-a înțeles și a știut să le treacă cu multă înțelepciune. Noua administrație românească l-a apreciat ca pe un bun medic, ca pe un bun organizator al medicinei și, pentru meritele lui de odi-

nioară, l-a decorat cu ordinul „Coroana României” în grad de Comandor.

Ceea ce nu cunoaștem astăzi este doar data decesului, fiindcă în 1940 urmele lui se pierd cu desăvârșire. Se consideră că a murit în timpul ocupației Basarabiei.

Dinastie de primari

Pantelimon Sinadino (1875, Chișinău - Gulag) este descendent din familia care dăduse deja doi primari de Chișinău (Pantelimon și Victor Sinadino - ctitorii bisericii grecești de pe actuala stradă Vlaicu Pârcălab, care odinioară se numea Sinadino).

S-a născut în familia unui negustor grec. A venit la conducerea Primăriei Chișinău într-un moment politic delicat, când Chișinăul cunosc-

se al doilea val de pogromuri (din 1905 până în 1910), iar la Petersburg Dumele de Stat erau dizolvate și convocate una după alta. Între anii 1907-1917 a fost membru al Dumei de Stat. După crearea Republicii Democratice Moldovenești este ales delegat în Sfatul Țării de organizația națională a grecilor.

La 5 martie 1918, Pantelimon Sinadino, în fruntea unei delegații în audiență la regele Ferdinand, la Iași, l-a rugat pe acesta să ia sub ocrotire Basarabia care era sfâșiată de bandele bolșevice. În anii 1924-1940, a ocupat funcții de răspundere la Banca Populară din Basarabia. În toamna lui 1933, la propunerea lui Ion Duca, liderul Partidului Național-Liberal, devine membru al acestui partid. În același an este ales în Parlamentul României. În cadrul discuțiilor cu Ion Duca, care urma să creeze noul guvern al României, P. Sinadino a negociat anumite înlesniri pentru Basarabia – reducerea impozitelor cu 25%, intensificarea luptei împotriva agenților sovietici, veniți clandestin de peste Nistru.

A fost arestat la 9 iulie 1940 de către N.K.V.D. și ținut în închisoarea din Tiraspol. În 1941 a fost transferat în închisoarea din or. Penza, timp în care i s-a pierdut urma. Soția, Xenia, și cei doi copii, Alexandra și Victor, au reușit să scape, refugiindu-se la București.

Iurie COLESNIC

Cel mai ecologic automobil

Compania Hyundai Motor a fost recunoscută ca cea mai ecologică producătoare de mașini din lume. Concluzia aparține asociației obștești americane „Uniunea Oamenilor de Știință” (UCS).

Topul a fost alcătuit în urma evaluării în 2013 a modelelor auto a opt producători de mașini cu renume mondial. Studiul a analizat modelele fiecărei companii în parte. Criteriile de evaluare cuprindeau: cantitatea de

emisii de dioxid de carbon la o milă parcursă, economia de combustibil, tipul de combustibil utilizat, precum și cantitatea de gaze cu efect de seră, care sunt emise în timpul producției și distribuției de combustibil.

În conformitate cu criteriile invocate, Hyundai a depășit branduri renumite, care au ocupat pozițiile de lider mai mulți ani la rând. În comparație cu anul 1998, Hyundai a demonstrat o îmbunătățire de 11,4 la sută. Analistii au subliniat că Hyundai a reușit să câștige datorită efortului concentrat pe „ecologizarea” parcului auto prin utilizarea tehnologiei turbo, redimensionare și hibridizare.

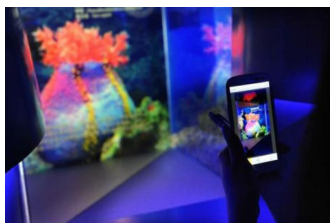
ADN-ul electronic în calitate de parolă

O echipă de cercetători britanici a pus la punct un sistem de identificare a unui internaut după comportamentul lui online. Aplicarea tehnologiei numite eADN va permite conectarea la calculator sau la telefonul mobil fără parolă și va contribui la eradicarea furtului de identitate pe internet,

Modelul pus la punct de colectivul de la Oxford Bio-Chronometrics înregistrează, printre altele, viteza cu care se tastează, felul în care este manipulat mouse-ul sau modul de a ține smartphone-ul. În total, 500 de feluri de acțiune, care alcătuiesc un număr de combinații pe care specialiștii de la Universitatea

din Oxford le numesc „ADN electronic” (eADN).

Ca și ADN-ul, eADN-ul este aproape imposibil de falsificat, întrucât este foarte greu să nu fii tu însuși când te co-

nectezi la internet, au declarat experții de la Oxford. Această tehnologie ar putea detecta și când un utilizator a consumat droguri, comportamentul său fiind diferit de cel obișnuit, dar acest aspect nu face obiectul studiului menționat.

Roboți care învață

Un grup de cercetători de la Universitatea de Inginerie Electrică și Informatică din Washington a construit roboți

ce pot fi învățați aptitudini noi de alți roboți. Rezultatele cercetării au apărut în publicația online Connection Science.

Cum au realizat cercetătorii asemenea roboți? I-au programat să mimeze modul în care oamenii învață și sunt învățați. Pe lângă relevanța academică a cercetării, în robotică există și implicații practice, cum ar fi îndeplinirea de noi funcții pe piața muncii și impactul economic asociat.

Care ar fi valoarea practică a acestor invenții? Piața muncii și societatea au fost și sunt influențate de tehnologie. De la inventarea motorului cu aburi și dezvoltarea utilajelor din industria grea la roboți inteligenți - tehnologia își pune amprenta într-un mod decisiv asupra vieții omului. Forțele armate necesită mai puțini oameni pentru acțiunile militare, iar țările cu o populație îmbătrânită vor dispune de

un răgaz economic pentru distribuirea și suficiența forței de muncă.

Dezvoltarea unor roboți inteligenți va afecta profund piața și economia. Cel care instruește robotul și verifică funcționalitatea nu va mai fi omul. Dezvoltarea noilor tehnologii poate fi o amenințare pentru locurile de muncă ale multor oameni, dar odată cu avansul tehnologic vine și o remodelare a modelelor socioeconomice.

Nisipul ca mijloc de transport

Fizicienii de la Fundația FOM și de la Universitatea din Amsterdam au descoperit că egiptenii antici au folosit un truc inteligent pentru a transporta mai ușor pietrele grele din cadrul piramelor cu ajutorul săniilor. Egiptenii au umezit nisipul peste care trecea sania lor de transport. Prin utilizarea unei cantități adecvate de apă ei au putut reduce la jumătate numărul necesar de oameni mobilizați în acest scop.

Pentru construcția piramelor egiptenii antici au transportat prin deșert blocuri grele de piatră și statui de dimensiuni mari. Prin urmare, egiptenii au amplasat obiectele grele pe o sanie pe care au tras-o pe nisip. Cercetătorii de la Universitatea din Amsterdam au arătat faptul că egiptenii au udat, probabil, nisipul deșertului din fața saniei de transport. Experimentele lor au demonstrat că o cantitate potrivită de apă adăugată în nisip poate înjumătăți forța de tragere necesară deplasării saniei.

Rezultatele obținute de cercetători sunt, de asemenea, de interes pentru unele aplicații moderne. Noi încă nu înțelegem pe deplin comportamentul materialelor granulare precum nisipul. Cu toate acestea, materialele granulare sunt foarte răspândite. Alte exemple de materiale granulare, care merită a fi menționate, sunt asfaltul, betonul și cărbunele. Prin urmare, rezultatele

acestei cercetări ar putea fi utile pentru examinarea modului prin care se poate optimiza transportul și prelucrarea materialelor granulare, care, în prezent, reprezintă aproximativ zece la sută din consumul de energie la nivel mondial.

Școala de vară „Tinerii împotriva corupției”

Doisprezece studenți ai diferitelor instituții de învățământ superior din Republica Moldova vor participa la școala de vară „Tinerii împotriva corupției”.

Candidații au fost selecționați de către Centrul Național Anticorupție și reprezentanții misiunii EUBAM. Printre par-

ticipanți se numără și două masterande de la Academia de Administrare Publică: Elena Cecceeva și Natalia Miron, anul II, învățământ de zi. De asemenea, la școala de vară vor participa și alți 12 studenți din Ucraina.

Tinerii au fost selecționați în baza mai multor criterii, precum cunoașterea limbilor

străine (rusă, engleză), performanțele academice (nota medie a ultimului an de studii), participarea la alte training-uri, activități extracurriculare, spirit de inițiativă, comunicabilitate.

Evenimentul se va desfășura în perioada 3-10 august în Complexul rustic IT-Relax, or. Vadul lui Vodă, Moldova, organizat cu suportul Misiunii EUBAM, Serviciului de Grăniceri al Ucrainei și Centrului Național Anticorupție. Limbile de instruire vor fi rusa și engleza.

Școala de vară „Tinerii împotriva corupției” are ca scop sensibilizarea tinerei generații privind intoleranța față de fenomenul corupției, conjugarea eforturilor organelor de drept și ale societății civile în prevenirea acestui viciu, precum și conștientizarea rolului fiecărui cetățean în sesizarea și reclamarea actelor de corupție.

lor ce este un act de corupție, care este răspunderea juridică pentru asemenea infracțiuni, când va începe și ce semnifică un test de integritate, cum poate fi prevenit și soluționat conflictul de interese.

Menționăm că Centrul Național Anticorupție primește zilnic în audiență cetățeni la sediul central din Chișinău, dar și în teritoriu – la Cahul și la Bălți.

De asemenea, o dată în lună, reprezentanții CNA se deplasează în raioanele țării

pentru a se întâlni cu cetățenii.

Corupție în învățământ

Directoarea unui gimnaziu din raionul Drochia a fost reținută de către ofițerii DGT „Nord” a CNA fiind suspectată de corupere pasivă. Potrivit declarantului, femeia ar fi extorcat 1000 lei de la un fost elev pentru a-i elibera duplicatul certificatului de absolvire a gimnaziului din sat. Aceasta este reținută și a fost deja recunoscută în calitate de bănuț.

Femeia este cercetată penal în temeiul art. 324, alin. (2), lit. c). Dacă va fi găsită vinovată, suspecta riscă o pedeapsă cu închisoare de până la 10 ani cu amendă în mărime de până la 160 000 lei și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Ore de audiență CNA

Locuitorii din UTA Găgăuzia nu vor mai face drum la Cahul pentru a depune o plângere și a beneficia de audiența ofițerilor Centrului Național Anticorupție (CNA). Asta deoarece, începând din luna iulie, reprezentanții Direcției generale teritoriale Sud a CNA se vor deplasa în raioanele Vulcănești, Ceadâr-Lunga și Comrat pentru a discuta cu localnicii despre problemele acestora, rezolvarea cărora ține de competența CNA.

În acest sens, CNA a remis mai multe scrisori de informare în adresa președinților raioanelor menționate, dar și a bașcanului autonomiei, Mihail Formuzal. La rândul lor,

oficialii și-au declarat sprijinul pentru intensificarea comunicării CNA cu cetățenii din sudul țării și au dat asigurări că vor organiza informarea acestora despre noile modalități de dialog cu Centrul. Respectiv, autoritățile locale urmează să identifice o locație în sediile consiliilor sau primăriilor pentru primirea cetățenilor.

În același context, Serviciul prevenirea corupției al DGT „SUD” a CNA a inițiat un șir de acțiuni de sensibilizare anticorupție pentru serviciile desconcentrate și subdiviziunile administrației publice locale din teritoriul deservit. În cadrul acestor instruirii, ofițerii CNA vor explica oameni-

Polițiști de la Ocnița reținuți pentru corupție

Doi ofițeri de poliție din cadrul Inspectoratului de poliție din Ocnița au fost reținuți de CNA și procurorii anticorupție, fiind bănuți de corupere pasivă. Este vorba despre un ofițer superior de investigații din cadrul Secției investigații infracțiuni și un ofițer de urmărire penală ai INP Ocnița.

Potrivit informațiilor preliminare, unul dintre polițiști ar fi cerut de la un coleg de la Poliția de frontieră 300 de euro pentru a clasa un dosar

penal pornit în privința acestuia. Denunțatorul susține însă că dosarul era pornit pe faptul furtului unui telefon mobil și urma a fi clasat din lipsa componentei de infracțiune. Dar pentru a închide cazul polițiștii ar fi cerut 300 de euro.

Operațiunea de reținere a avut loc la Ocnița imediat după transmiterea banilor.

În acest caz a fost inițiată o urmărire penală în temeiul art. 324 Cod penal – corupere pasivă. Dacă vor fi găsiți vinovați, oamenii legii riscă până la 10 ani de închisoare.

Amintim că, de la începutul anului curent, peste 30 de angajați ai Poliției au fost cercetați penal pentru fapte de corupție.

(Sfârșit. Început în pag. 8)

Satule, mândria noastră...

sistemelor de apeduct și canalizare, care au costat primăria în jur de 180 mii lei; au fost reparate trei drumuri cu o lungime totală de circa 2,5 km. La Agenția de Dezvoltare Regională Centru a fost depus proiectul de alimentare cu apă; a fost implementat proiectul Novateca, în cadrul căruia s-au instalat în casa de cultură trei calculatoare, astfel, toți doritorii au acces gratuit la internet etc.

În anul 2014, au fost înaintate către Fondul pentru Eficiență Energetică proiectele privind schimbarea tâmplăriei la primărie, termoizolarea pereților și schimbarea tâmplăriei la grădinița de copii „Garofița”. De asemenea, a fost elaborat un proiect privind crearea unui centru de informare și al doilea - privind iluminarea străzii centrale și a unei alte străzi care traversează satul dintr-un capăt în altul, cu o lungime totală de circa 5 km.

Sunt proiecte, realizarea cărora va schimba, cu adevărat, imaginea satului. Și fiecare dintre ele necesită mijloace financiare serioase. Desigur, pot fi găsite surse de finanțare din interior și din exterior, dar mult depinde și de buzunarul propriu, după cum spune domnul primar. În acest context, ne-a fost interesant să aflăm opinia dumnealui referitor la noua legislație privind finanțele publice locale.

„Apreciez tendința privind acordarea autorităților locale a unei autonomii reale pentru a avea capacitatea de a-și soluționa planificat toate problemele de dezvoltare social-economică a comunității. Este o cu totul altă situație când primarii nu umblă cu cerșitul ci primesc de la bugetul central ce li se cuvine și colectează impozite în funcție de dezvoltarea sferei economice locale. Fiindcă, în conformitate cu noua legislație, după implementarea ei pe întreg teritoriul republicii, vom stimula antreprenorii din teritoriu, ceea ce înseamnă surse suplimentare în bugetul local”.

Domnul primar s-a referit pe scurt și la activitățile din domeniul culturii, care trebuie să readucă în viața satului tradițiile și obiceiurile neamului și cele locale, care au cam fost date uitării.

„În această privință un aport considerabil revine, desigur, intelectualilor satului, spune primarul, dar așa vrea menționez Consiliul tinerilor, care devine tot mai activ, fiind implicat în activități ce țin de dezvoltarea culturală a comunității, promovarea tradițiilor, obiceiurilor populare,

susținerea colectivelor de artiști amatori.

Avem un șir de activități de organizare a sărbătorilor tradiționale, dintre care așa menționa Ziua Satului, sărbătorită la 25 aprilie, conform primei atestări documentare. A fost instituită în ultimii ani și Ziua majoratului, sărbătorită la sfârșitul lunii august, în cadrul căreia sunt omagiați toți tinerii care au împlinit 18 ani în anul curent.

În perioada verii reprezentanții Consiliului tinerilor, împreună cu d-na bibliotecară Svetlana Scurtu, desfășoară

put bun, un început de bun augur, cum se spune, și multe s-au schimbat, dar, în primul rând, mentalitatea oamenilor, care au înțeles că totul se face cu eforturi comune. Ne dorim o dezvoltare durabilă pentru satul nostru, să avem condiții europene la noi acasă - condiții bune de viață, salarii decente, condiții favorabile pentru afaceri cu guvernare responsabilă. Într-un cuvânt, s-o spunem cu toată sinceritatea „Satule, mândria noastră”, și această mândrie pentru locul de baștină să fie purtată peste ani de generațiile

diverse activități (lecturi, jocuri distractive, scenete etc.) pentru copii de vârstă preșcolară.

„Sunt încă multe de făcut, dar mă bucur că este un înce-

put bun”, încheie patetic primarul de Cornești, Iurie Țurcanu.

Vlad IONAȘCU

Abonarea 2014

Continuă abonarea pentru a doua jumătate a anului 2014 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Sergiu PÎSLARU - redactor
Vitalie NICA - redactor

A DRESA A NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.
Dat la tipar 29.07.2014

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică